

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LOKALHISTORISK FORENING, BISPEBJERG

HISTORISK NOTAT NR. 1A OM

HVAD ER BYDELEN BISPEBJERG?

UDARBEJDET FOR LOKALHISTORISK FORENING, BISPEBJERG

AF
CHRISTIAN KIRKEBY
2000

med Pipfuglekvarteret, Bispebjergkvarteret og Emdrup.

Foreningens Hjemsted er: Kvartercentret Nordvest, Dortheavej 61, 2400 København NV.
Telefon: 28 14 02 68, fax: 38 14 02 62, Giro: 1-683-5080
Internet: Se Kvartercenteret Nordvests hjemmeside: www.kvartercentret.nv.kk.dk –
E-mail: kvartercentret@faf.kk.dk

Medlemskab koster 75 kr./året for enkelt medlemmer og
100 kr./året for foreninger, institutioner og virksomheder.

Der er foreningens formål at klarlægge bydelen Bispebjergs identitet og historiske baggrund og
udbrede kendskabet hertil.

Dette gøres ved udgivelser, afholdelse af foredrag, udførelse af udlån af plancheudstillinger, gennem-
førelse af byvandring o. lign. i de enkelte kvarterer i bydelen. Endvidere kan vi også komme ud og
holde foredrag i foreninger, institutioner og virksomheder.

LOKALHISTORISK FORENING, BISPEBJERG har tillige et lokalhistorisk Arkiv, som kan ses
ved henvendelse til Kvartercentrets Bibliotek, som har åbent:
mandag-torsdag kl.: 10-16, og fredag kl. '10-14.

I rækken af Historiske Notater er følgende blevet udarbejdet:

NR. 1A: HVAD ER BYDELEN BISPEBJERG? –Marts 1999.

NR. 2A: SOKKELUND HERRED m.m. – Januar 1999.

NR. 3-4: ÅER, RENDER OG SØER, VANDFORSYNING OG LOSSEPLADSER, -
November 1998.

**NR. 5: BISPEBJERG HOSPITAL – HOSPITALSVÆSENETS OPRINDELSE OG
UDVIKLING,** - Februar 1999.

NR. 6: GRUNDTVIGSKIRKENS OPRINDELSE – November 1998.

**NR. 7: MØNTENS HISTORIE –
FRA KOMMUNAL EJENDOM TIL ANDELSBOLIGFORENING** -
November 1998.

NR. 8: UTTERSLEV – FRA LANDSBY TIL ÅNDEHUL I STORBYEN – Maj 1999.

**NR. 9: KLOKKERGAARDEN 1939-99
EN -FSB-AFDELING OG DENS HAVEANLÆGS HISTORIE** - Oktober 1999

NR. 10: FRA UTTERSLEV MARK TIL NORDVESTKVARTERET – Marts 2000.

NR. 11: BYGNINGER I DET OPRINDELIGE NORDVESTKVARTER – Maj 2000

Hvad er bydelen Bispebjerg?

Bydelsgrebet bliver en administrativ enhed. Når man skal beskrive bydelen Bispebjergs historie støder man på det problem, at afgrænsningen ikke er helt entydigt. Sprogligt er bydelsbegrebet noget af et "københavnerebegreb". Det er mere relevant for Københavns centrale bydele med brokvarterne, som Indre By, Nørrebro, Østerbro og Vesterbro og Christianshavn. Når vi kommer ud i yderkvarterne bliver begrebet mere diffust, især for vores område, som var en del af det tidligere Brønshøj-Rødovre sognekommune.

Forvaltningsmæssigt er bydelsbegrebet ved at blive noget meget konkret. Dette giver sig bl. a. udslag i de igangværende bydelsforsøg i København: Der tænkes her på de 4 bydelsforsøg på Indre Nørrebro, Indre Østerbro, Valby og Kongens Enghave, hvor erfaringer er at tværgående forvaltning kan give en bedre nærkommunal administration.

Det er Københavns kommunes agt, at de kommunale administrationer geografisk skal samles i bydele, så tidligere forskellige distrikter kan administreres samlet. For socialforvaltningen (Familie og arbejdsmarkedforvaltningen) er det sket. Sundhedsforvaltningen, kultur- og fritidsforvaltningen og Bygge- og Teknikforvaltningen arbejder allerede efter denne opdeling. For skoleforvaltningen er det ikke sket endnu. Med andre ord opdelingen får konsekvenser for en række områder, f. eks. med hensyn til, hvor vore børn skal i daginstitutioner og i skole.

Opdelingen, som alle borgere i kommunen og dermed også de lokale organisationer bør være opmærksomme på, finder sted i kommuneplanen. Den er til revision hvert 4. år, nemlig i hver valgperiode.

Bydelen Bispebjerg blev fastlagt ved den første kommuneplan i 1986, og dens grænser er siden ændret 2 gange. Første gang i 1993, hvor det østlige Emdrup, som også kaldes Ryvang, gik til Ydre Østerbro. Anden gang var i 1997,

hvor Utterslevs Sogns vestlige del med grundforeningen Utterslevhøj gik til Brønshøj. Derved blev grænsen lagt ved Hyrdevangen, som var den gamle landsbygrænse til Brønshøj.

Hvad omfatter Bydelen Bispebjerg?

På kort 1 ses nuværende bydelsgrænser som blev fastlagt ved sidste kommuneplansrevision i 1997. Her er også angivet befolkningstal i de enkelte kvarterer. Visse kvarterer uden for de angivne grænser har en sammenhæng med et kvarter inden for den angivne grænse. Det er "Genforeningspladsen" og en del af "Bellahøj" mod syd. Mod nordøst er det østlige Emdrup, nemlig Lundehuskvarteret. Begrundelsen herfor vil det senere blive angivet for hver område i forhold kommunens kriterier for bydelsinddelingen. Dog skal det her generelt begrundes med at bydelens historiske område er landsbyerne Utterslev og Emdrups arealer, som er angivet på kort 2. På dette kort er den nuværende bydelsgrænse indtegnet. Her ses det at landsbyens Utterslevs grænse mod syd gik ned til Godthåbsvej og mod vest havde Bellahøj med. Mod øst var landsbyen Emdrups område det som omfatter Lundehuskvarteret indbefattet det nuværende Ryparken. På kort 3 er angivet en eventuelt alternativ bydelsinddeling af Brønshøjdistriktet, som blev indlemmet i Københavns kommune i 1901, og som var Brønshøj Sogn af daværende Brønshøj-Rødovre Sognekommune. Dette alternativ kaldes derfor også her for "Landsby-modellen". I den forbindelse vil det være rimeligt i sammenhæng med kort 3 at se på tabellen bagerst i notatet. Kort 3's bydele følger stort set de gamle landsbygrænser og for Bispebjerg Bydel eller Nordvest Bydelen (Utterslev-Emdrup) er afvigelsen stort set kun mod syd. Det skyldes, at de daværende udflyttede gårde havde adgangsvej fra Godthåbsvej, som var en vej i Grøndalen, der var en del af Brønshøj og ikke af Vanløse, som tilfældet er i dag. I den sammenhæng giver de oprindelige landsbygrænser en forklaring på hvordan de enkelte kvarterer hænger sammen.

Kommunen har i sin oprindelige bydelsinddeling lagt en vis vægt på det historiske, men den lægger desuden vægt på, at hver bydel får en bæredygtigt størrelse. I udvalgsbetænkningen, der ligger til grund for vedtagelse af Kommuneplan 1997, siges det f. eks., at Christianshavn med 8.733 indbyggere er for en lille til at være en bydel, samt at Sundbyerne skal opdeles i en Sundbyvester og Sundbyøster bydel. Der lægges op til, at forvaltningen i denne periode skal finde ud af dette i stedet for en Sundby-Nord og Sundby-Syd bydel. Netop med den kommende bydelsændring, der skal ske i Sundbyerne, er der kommet et nyt begreb ind i bydelsopdelingen. Man er ved at komme ind på et begreb, man kan kalde "landsbysbymodellen", og som man ikke tidligere har været så opmærksom på for ydre kvartererne i København.

Begrebet blev i hvert fald oprindeligt ikke fulgt konsekvent for det man kalder Brønshøj-distriktet. Men det blev brugt, da men overflyttede Utterslev Sogns vestlige del, nemlig grundejerforeningen Utterslevhøj, til Brønshøj-Husum. Derved kom Hyrdevangen igen til at danne grænse mellem landsbyerne "Utterslev" og "Brønshøj".

Det har været opfattelsen i den kommunale forvaltning i København, at de store regionale veje som Hareskovvej er bydelsadskillende. Eksemplet med Utterslevhøj viser, at denne opfattelse ikke holder generelt. Nok er Hareskovvejen-Borups Alle svær at krydse trafikalt, men mentalt sætter den ikke på samme måde skel. Forvaltningen og politikerne bør derfor være mere opmærksomme på, at de enkelte landsbyområder i yderkvartererne forsat er områdebestemmende i folks bevidsthed.

Kommunen ser helst bydele på ca. 30-40.000 indbyggere. Men der er undtagelser som f. eks. Kongens Enghave med 14.852. Ellers er størrelserne 30.189 indbyggere på Indre Nørrebro, 39.341 indbyggere i Sundby-Nord. 3 bydele har mere end 40.000 indbyggere, nemlig Sundby-Syd, Valby og Indre Østerbro. At Islands Brygge under navnet Vestamager (incl. Ørestadsområdet) kun når op på 7.302 indbyggere, ligner nærmest en forvaltningsmæssigt svipser i den sammenhæng.

Bispebjerg Bydel havde i 1997 39.212 indbyggere. Med overflytning af området Utterslevhøj til Brønshøj er befolkningstallet i dag

ca. **38.000 indbyggere**. Grænserne er Højbanen, Farumbanen, kommunegrænserne til Gentofte og Gladsaxe, Hyrdevangen, Hareskovvejen, Borups Alle samt kommunegrænsen til Frederiksberg.

Hvad indeholder bydelsbegrebet?

Foruden det historiske er baggrunden for kommunens inddeling i bydele at nå frem til bydele af størrelser, der er bæredygtige i økonomisk forstand. Bydelen Bispebjerg er som nævnt en af de store bydele. Det er også vigtigt, at de enkelte bydele får en sammensætning, der tager hensyn til fordelingen af de ressourcestærke beboere.

Kvarterløftprojekterne har derfor også fået det formål at fastholde og udvikle ressourcerne hos beboerne i området. I Bydelen Bispebjerg er der etableret et kvarterløftprojekt kaldet "Femkanten". Tilsvarende er der igangsat kvarterløftprojekter for Kongens Enghave og Holmbladsgade samt for Nørrebro og Vesterbro.

Der lægges vægt på, at bydelene har deres forretningsgader eller såkaldte "centergader", som butiksmæssigt kan betjene bydelenes enkelte kvarterer. Det er for Bispebjerg Bydels vedkommende Frederikssundsvej og Frederiksborgvej. Uden for disse områder findes kun få større butikker. Irma på Smedetoften er en af disse. Dens brede fortov fungerer som kvartertorv for en del Utterslev, Bispebjerg og Nordvestkvarteret, netop hvor de 3 bydelsområder støder sammen.

Villakvarterne nord og vest for Utterslev Torv er helt uden butikker. Derfor har de vestlige områder af disse brugt Frederikssundsvejens butikker ved Brønshøj Torv. De nærmeste alternativer til disse er supermarkederne Irma på Smedetoften og Summa nær Provostvej. De udvalgsvarebutikker, som ligger nærmest, ligger på Frederiksborgvej og ved Nørrebro Station. Også foreningsmæssigt benytter kvarteret hyppigt lokaler i Brønshøj.

Bispebjergs Bydels hovedområder.

I sin oprindelse er Bispebjerg ikke et sammenhængende område, men 4 hovedområder, nemlig:

**Bispebjergkvarteret,
Nordvestkvarteret med Pipfulgekvarteret,
Utterslev med Bellahøj
Emdrup.**

De 4 områder er udbygget på forskellige tidspunkter og byplans- og bolig-mæssigt efter meget forskellige kriterier.

Bydelens officielle kommunale navn er Bispebjerg, men ofte bruges i flæng navnene Nordvest eller Nordvestkvarteret. Den almindelige opfattelse er nok, at Bispebjerg er området mellem Bispebjerg Kirkegård og Bispebjerg Hospital og at det ikke omfatter Nordvestkvarteret og heller ikke det, der populært kaldes Pipfulgekvarteret.

Den lokale avis kalder sig Nord-Vest Avisen og den dækker vel stort set postdistriktet 2400 København NV. Kvartercentret Nordvest er kulturhus for hele Bydelen Bispebjerg.

Området omkring Frederikssundsvej ud til Tomgårdsvej er ofte blevet kaldt Nordvestkvarteret og er ikke blevet opfattet som en del af Bispebjerg.

Der er således betydelig usikkerhed forbundet med, hvad navnet Bispebjerg dækker.

Geografisk set er Bispebjerg navnet på det højdedrag, hvor Grundtvigskirken er beliggende. I Gyldendals Stednavneordbog står der følgende: **Biszbierts Aasz. I 1681 navn på en mark (ås) under Utterslev.**

Første del af navnet "Bispebjerg" er altså afledt af ordet "bisse", der betyder at løbe og anvendes om køer. Køerne bisser typisk med løftet hale på sommerdage, når de plages af nærgående insekter. Navnets sidste del "biert" er en gammel stavning af ordet bjerg. Ordet Aasz betyder mark eller bakke. Så hele begrebet, Biszbierts Aasz, betyder noget i retning af "Bakken, hvor køerne løber og bisser".

Bispebjerg er altså et stednavn for et højdedrag på landsbyen Utterslevs marker. På ældre geodætiske kort skrives navnet Bispebjerg, som "Bissebjerg", eksempelvis Bissebjerg Mølle. Der er således intet, der tyder på, at Bispebjerg i sin oprindelse har noget med ordet biskop at gøre, det være sig Biskop Absalon eller nogen anden biskop.

Alt i alt må det konkluderes at bydelensnavnene og de enkelte kvarterers afgrænsning ikke har den store forvaltningsmæssige betydning. Navnene er primært et redskab til at skildre forskellene i bydelen og er derfor af betydning

i lokalhistorisk henseende.

Det historiske Bispebjergkvarter.

Bispebjergkvarteret er det yngste kvarter i bydelen med **ca. 15.000 indbyggere**. Det grænser mod syd til Nordvestkvarteret, Utterslev/med vejene Lygten, Bisiddervej med Laugsgården, Birkedommervejs boligbygelse, mod erhvervsområdet omkring Rentemestervej, hvor den yderste spids mod vest er FSB's ejendom, Klok-kegården fra 1938-39. Mod nord er grænsen flydende mellem Bispebjergvej og Bispebjerg Parkalle. Etagebyggeriet omkring kirken og SAB-ejendommen (KAB) "Bispebjerg Terrasserne" regnes til Bispebjerg. Det tidligste, tilbageværende byggeri i kvarteret er byggeriet omkring Grundtvigskirken "På Bjergtet". Men de 2 grundejerforeninger omkring Bispebjerg Parkalle kalder sig syd for "Bispebjerg By" og nord for "Bispebjerg Ny Villakvarter". Her er tale om villakvarterer, som er udbygningsstart i 20'erne. i sammenhæng med øvrige parcelhusforeninger i Emdrup, så grænsen til Emdrup må sættes til Bispebjerg Parkalle. Hele kvarteret med veje og bebyggelser er nøje planlagt med sigtelinier til Grundtvigskirken.

Ud over byggeriet omkring kirken, som er på 2 etager, er byggeriet generelt på 5 etager og bygget 1930'erne og 1940'erne, med hovedvægten på perioden 1935-45. Byggeriet er ofte med små lejligheder, hvor det sociale byggeri havde samme standard som områdets private byggeri, som for det meste også var bygget af de sociale boligbyggeriers byggeorganisationer. Der blev lagt vægt på at skabe åbne friarealer og åbne karreer i denne periode.

Der findes også kommunale ejendomme som Ringertoften, Gravervænget og Møllerloden m. fl., som oprindeligt var med kakkelovnsfyrede lejligheder. Disse lejligheder var dog bygget så tidligt som 1930, hvor man ikke installerede centralvarme. Andre kommunale ejendomme, som var bygget senere, blev bevidst bygget som kakkelovnslejligheder. Det var billigere og var ment som "en social foranstaltning". Kommunen havde dog også ejendomme med bad og centralvarme, som FSB administrerede eller som kommunen havde overtaget.

Kvarteret er markant anderledes end Nordvestkvarteret og Utterslev i hele sin udform-

ning. Der er ingen blid overgang.

Del af Bispebjergkvarteret bliver et Nordvestkvarter.

På baggrund af den markante bygningsmæssige forskel er der i 1980'erne og 90'erne opstået et nyt skel i bydelen. Det går på Tagensvej fra Bispebjerg Torv ned til vestskellet af Bispebjerg Hospital. På den ene side er der et "ressourcestærkt" arbejder- og funktionærkvarter med moderne faciliteter som bad centralvarme og gode friarealer. På den anden side er der på bakken ned mod Frederiksundsvej små boliger, hovedsageligt ejet af de sociale boligselskaber. De toværelses lejligheder her var op til omkring 1970 forbeholdt ægtepar, og mindstekravet var at man ventede barn. Med kommunens anvisningsret kom mange udenfor arbejdsmarkedet, men i den er-hvervsaktive alder ind i disse boliger, især hos FSB, hvor kommunen stod for anvisningen. AAB- og KAB-ejendommene bestod af større lejligheder og derfor fik de ikke anvist enlige, der ofte opfattes som særligt "slemme".

Klokkergården på Skoleholdervej vest for Smedetoften har grundet et sent generationsskifte og nærheden til Utterslev Torv med Gadekær, undgået større problemer. Det samme gælder FSB-Birkebo overfor på Birke-dommervej. Gadekæret er i dag et aktiv, som gør, at folk gerne vil bo der og gerne flytter frivilligt til boliger i dets nærhed.

De private udlejningsejendomme og andels- og ejerlejlighederne fungerer i stor stil som gennemgangsboliger for folk, der er på vej fra et sted til et andet. De er også rimeligt billige.

Bispebjergkvarterets nordvestlige del er befolkningsmæssigt blevet meget lig Pipfuglekvarteret. Bebyggelserne er også væsentligt højere end i den øvrige del af Bispebjergkvarteret, nemlig fem etager, hvor der omkring Grundtvigskirken kun er ca. 3 etager.

Siden Lokalhistorisk Forening udsendte første udgave af dette notat, har foreningen fået reaktioner på den anvendte terminologi. Alt tyder på, at et godt navn opfattes som vigtigt, og at et postnummer ikke vinder genklang som et alternativ til et egentligt navn.

Bispebjerg Lokalråd har den 24 januar drøftet kvarternavnene i bydelen Bispebjerg.

Man var opmærksom på, at kvarteret består af mange delkvarterer med uofficielle navne. Lokalrådet ønsker dog ikke at søge alle disse navne lyst i kuld. Derimod har man besluttet at arbejde for indførelsen af faste navne for de fire hovedområder, nemlig

Bispebjergkvarteret, Nordvestkvarteret (med Pipfugleområdet), Utterslev (med Bellahøj), samt Emdrup

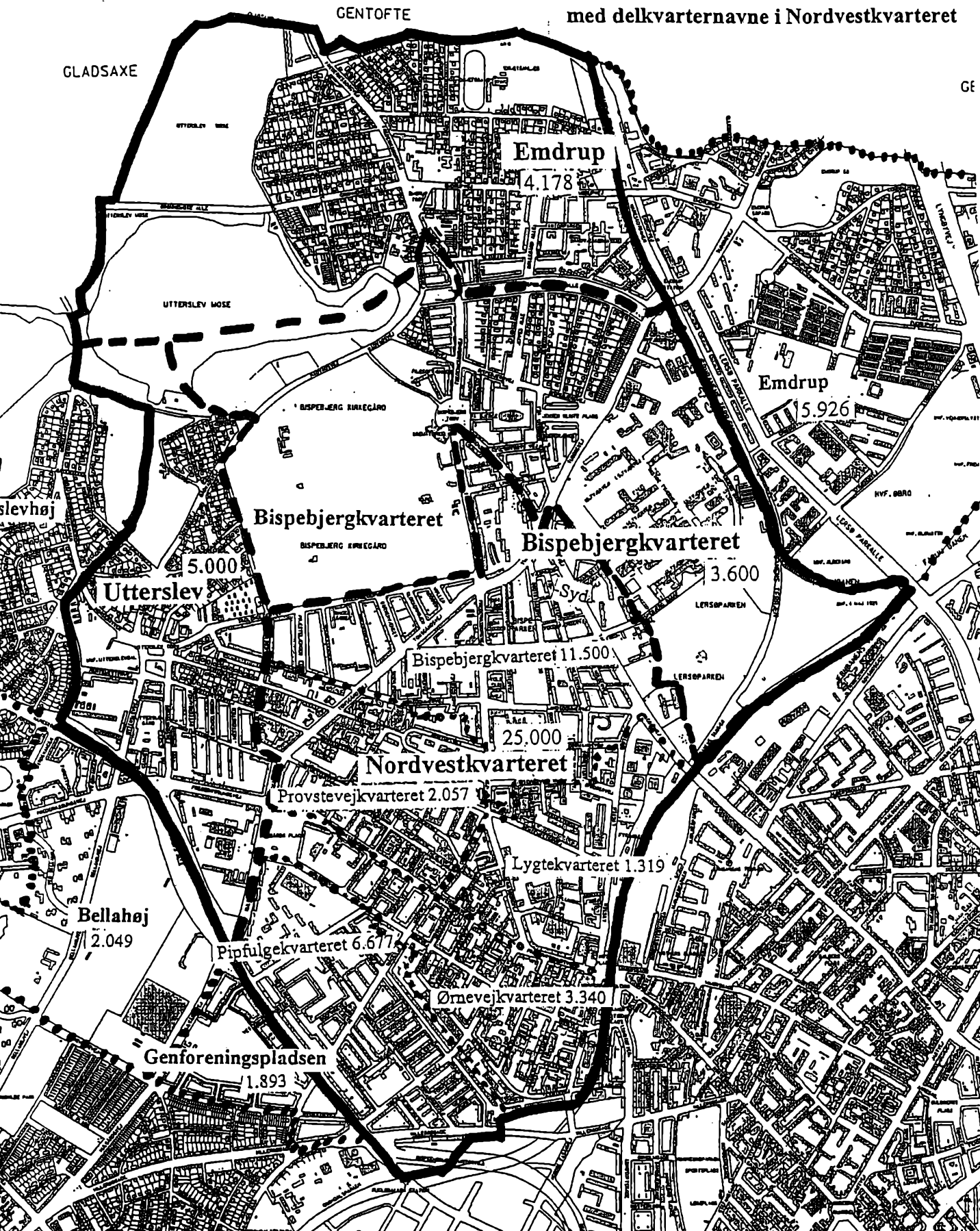
Hvad angår *bydelnavnet Bispebjerg*, kunne det overvejes om ikke et dobbeltnavn som Bispebjerg-Nordvest ville være en forbedring (på linie Brønshøj-Husum).

Sammenfattende kan siges, at Bispebjergkvarteret med dets ca. 13.000 indbyggere i almindelighed som opfattes kedeligt, selvom det ofte berømmes af arkitekter og myndighed for dets arkitektoniske kvaliteter. Bedre vedligeholdelse, især af friarealer, og identitetsskabende tilbygninger kunne antagelig bidrage til at bedre dette image. Nordvestkvarteret har derimod mange variationer og kvaliteter, men dette kvarters image kan ikke betragtes som tilfredsstillende, selvom der er kræfter i gang for at standse derouten.

Det oprindelige Nordvestkvarter.

Dette kvarter er opstået tilbage i slutningen af forrige århundrede (1800-tallet) og blev den gang kaldt Utterslev Mark. Det består i dag af en blanding af store 5-5½ etages karreer fra 1930'erne og 1940'erne og små 1½ og 2½ etages huse. Der er meget erhvervsbyggeri, som har rummet både store virksomheder og små værkstedsvirksomheder. I dag er serviceerhvervene ved at være dominerende. De ældste huse i kvarteret forekommer mere provinssagtige end husene i de egentlige "brokvarterer", men dette præg udviskedes gradvist efter indlemmelsen i København, men findes dog forsat enkelte steder endnu..

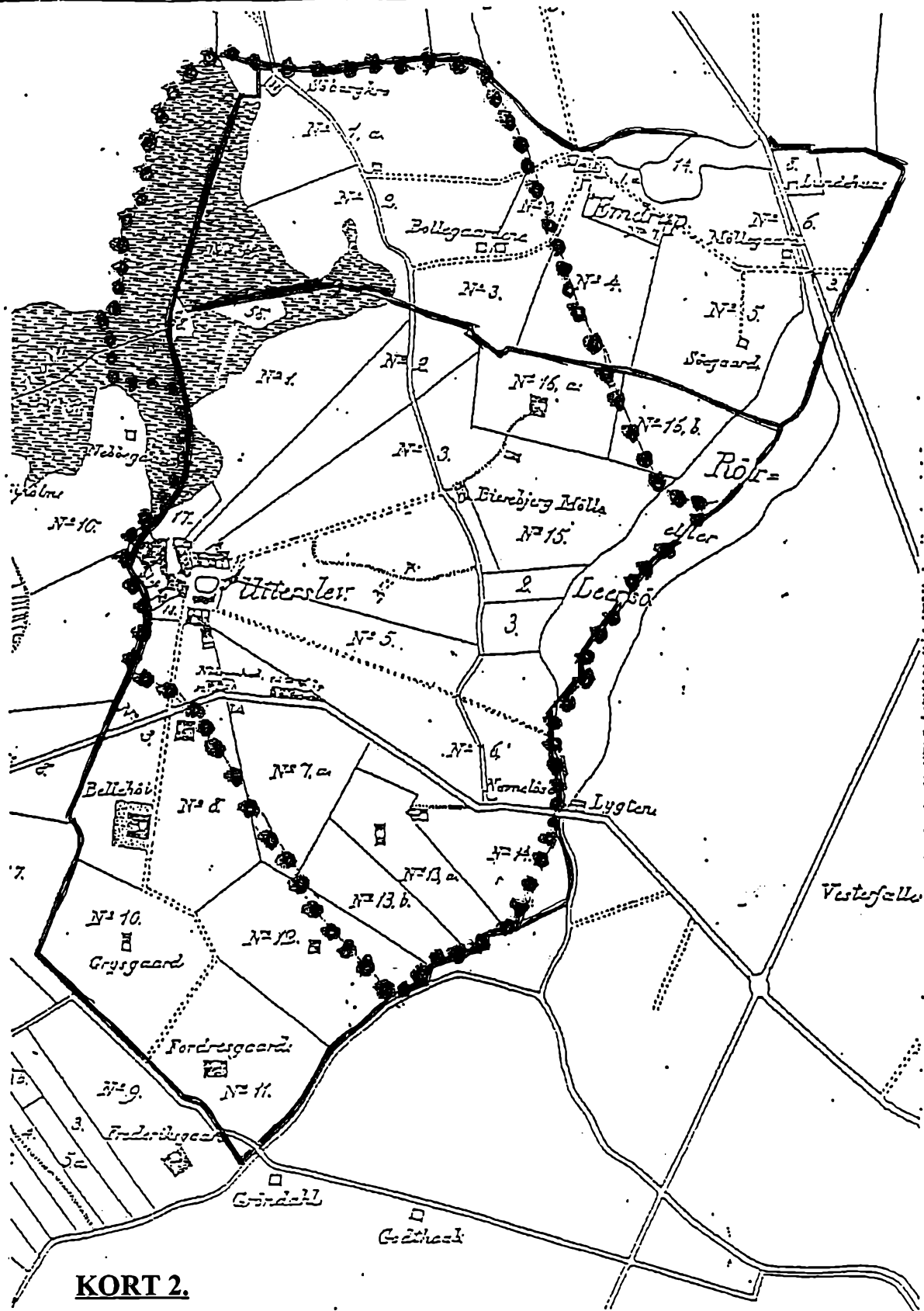
Boligområderne er hovedsageligt uden ordentlige friarealer og ofte med erhvervsbaghusse. Det gælder især ned mod Nørrebro Station, hvor serviceerhvervene med nybyggeri siden 1960'erne har fortrængt de oprindelige småhuse. Denne del af Nordvestkvarteret kan inddeles i Lygtekvarteret fra Nørrebro Station til Glasvej og Provestevej-kvarteret, som er et forvaltningsnavn, som bruges i mangel af bedre

Bydel Bispebjergs Lokalområder
Forslag til konkret betegnelsen og afgrænsningen af
de enkelte kvarterer i bydelen, samt delkvarternavne
i Nordvestkvarteret, januar år 2000

Bispebjerg Bydels område, sammenlignet med de 2 oprindelige landsbyer Utterslevs - og Emdrups områder.

KORT 2.

Udsnit af matrikelkort fra 1835 over Brønshøj og Rødovre sogns Patorat af Severin Stern fra side 4 i Asger Fog: Utterslev fra Brønshøj Museum. Bydelen Bispebjergs nuværende grænser i 1998 er indtegnet med punktering

Syd for Frederikssundsvej finder vi Ørnevej/Glentevej kvarteret, hvor nye serviceerhverv er dominerende. I denne del af Nordvestkvarteret boede i 1901 ca. 5000 indbyggere. I 1997 bor her 7890 indbyggere.

I det såkaldte Pipfuglekvarter bor der i 1997 5900 indbyggere. Kvarteret afgrænses af Glentevej/Nattergalevej, Ørnevej til Uglevej ud til Frederikssundsvej. Byggeriet her startede i 1917 & 1918 ved Vestergårdsvej og Borups Alle samtidigt med at byggeriet omkring Genforeningspladsen påbegyndtes. Det meste af kvarteret er bygget i 1920'erne og 30'erne og lejlighederne er/var uden centralvarme og bad. Bebyggelseshøjden er her oftest kun på 3-etager. Den store byggeherre i området var kommunen.

Borups Alle var indtil midten af 60'erne en vej med forhaver, som virkelig var en del af bebyggelsernes arkitektur og bidrog til at give ro over gadebilledet trods den anseelige trafik, der også var der den gang. Byggerierne fra 40'erne er født med bad og centralvarme. Vest for Stærevej har vi et stort AAB-byggeri fra 1969, der udnytter arealet, hvor der tidligere var busremise.

Samlet er indbyggertallet i det oprindelige Nordvestkvarter på ca. 13.800 indbyggere i 1997. Hovedindtrykket er boligbebyggelse blandet op med meget erhverv. Kvarteret har mange lukkede karreer og fremtræder som et noget forsømt kvarter. Efter at en række lejligheder er overtaget af beboerne i form af private andelsboligforeninger, er der ved at blive rettet op på den dårlige vedligeholdelse.

Utterslev.

Utterslev er sammen med Emdrup de første og ældste bebyggede kvarterer i bydelen. Af landsbyen Utterslev er der stadig enkelte huse og gårde bevaret. Området strækker sig mellem Kirkegården, Smedetofte, Tomgårdsvej, Hulgårdsvej, Borups Alle, Hareskovvej og Hyrdevangen. Bebyggelsen er en blanding af etageejendomme fra 1930'erne og 1940'erne og villabebyggelser, der gemmer sig bag fronten af højere bebyggelsen omkring Gadekæret. Bag Utterslev Kirke ned mod Frederikssundsvej ligger etageejendomme, som rummer ældreboligerne Utterslevgård og andre ældreboliger. Vest for gadekæret ligger AAB's nybyggede, tætte/lave byggeri fra 1995. Nordvest for gadekæret ned mod mosen ligger der

villaer. Mod øst og mod Frederikssundsvej er der større etageejendomme, deriblandt en blokhusebebyggelse i 3-3½ etage, som kaldes Mønten. Denne bebyggelse har været gennem en 10 års byfornyelsesproces, som formelt blev afsluttet i 1998. I det man kan kalde landsbyområdet boede i 1997 ca. 5000 indbyggere, men egentligt strækker kvarteret sig helt ned til udflyttergården Bellahøj syd for landsbyen.

Frem til 1970 var der et varieret forretningsliv omkring Utterslev Torv. Det er nu delvis afløst af forretninger på Frederikssundsvej mellem Utterslevvej og Brønshøjparken, som i dag danner et sekundært forretningsstrøg, der bl. a. betjener Bellahøjs punkthuse fra 1951-55.

Trekantområdet mellem Frederikssundsvej og Hareskovvej og parken blev bebygget i 30'erne.

På **"Bellahøj"** bor der i alt ca. 2050 indbyggere. Punkthusene syd for Bellahøjgård regnes til Brønshøj.

Emdrup.

Den oprindelige landsby, Emdrup er i dag helt væk. Det eksisterende Emdrupkvarter adskiller sig i bebyggelsesmæssigt henseende en del fra Bispebjergkvarteret. Især den vestlige del er domineret af villaområder, hvor de forskellige vejlav og lokale grundejerforeninger er organiseret i Emdrup Grundejerforening, som dog også har medlemmer blandt flere af Bispebjergs- og Utterslev grundejerforeninger. Villæerne i Emdrup er bygget over en meget lang periode, begyndende allerede under 1. verdenskrig. Den store vækst skete i 1920'erne og 1930'erne og er fulgt op med udfyldningsbyggerier i 1940'erne og nogle småtterier i 1950'erne.

Etagebyggeriet adskiller sig fra Bispebjergkvarteret med at være lavere. Typisk er der tale om 3 etagers ejendomme eller egentlige rækkehuse. Der findes også boligblokke i det man kan kalde parkbebyggelsen, men her er langt mere åbent end i Bispebjergkvarteret. Ned mod "Lersøen" og godsbaneterrænet finder man Københavns største tilbageværende kolonihaveområde. Det er stort set de 2 sociale boligselskaber, FSB og AAB, som står for ejerskabet af etagebyggeriet her. Disse selskaber har også stort antal ejendomme på Bispebjerg, i Utterslev og i Nordvestkvarteret. Em-

drup havde i 1997 ca. 10.100 indbyggere.

Emdrup Grundejerforening har beskrevet Emdrups historie som en helhed. Det samme har Ny Ryvang Villakvarters Vejlav i Emdrup. De trafikale forhold deler Emdrup i 2 dele og der tales ofte om en Søborghusdel og i en Lundehusdel. Alligevel vælger vi fra en historisk synsvinkel at betragte området som en helhed

og som en del af Bydelen Bispebjerg.

Emdrups Søborghusdel havde i 1997 i alt ca. 4.200 indbyggere og Emdrups Lundehusdel havde i alt 5.900 indbyggere, fordelt med 2475 indbyggere i Ryparken (øst for Lyngbyvej) og 3451 indbyggere mellem Farumbanen og Lyngbyvej.

Kilder:

Byatlas Bispebjerg.

Bevaringsværdier i bydel og bygninger 1991 – Miljøministeriet Planstyrelsen i samarbejde med Københavns kommune,

Radioudsendelser i "Kvart i Ni" på P! med maleren Per Kirkeby om barndom på Bispebjerg, 1997.

Samtale med civilingeniør A. Kirkeby.

Frivillig rådgiver for De samvirkende Lejerforeninger, og i SBBU (Socialt Boligbyggeris Børne- og Ungdomsklubber), med i repræsentantskabet for Bispebjerg Kulturcenter og beboer på Bispebjerg – Var med i udarbejdelsen af "København – De indlemmede Distrikter, Byplansmæssigt Udvikling 1901-1941. Stadsingeniør Direktorat 1942.

Egne barndomserindringer fra 1940'erne og færden i kvarteret siden da.

Forslag: København, Debatoplæg om Kommuneplanen, §6-redegørelsen, Overborgmesteren, København 1980.

Forslag til kommuneplan 1985, Overborgmesterens afdeling, tillige med Kommuneplan 1993 & 1997 også Overborgmesterens Afdeling.

Københavns Statistik 1997.

Forsidefoto: Frederiksborgvej, hvor Nordvestkvarteret og Bispebjergkvarteret grænser op til hinanden ved Rentemestervej, rent historisk.

**BILDETSINDDELING
i "Brønshøjdistriktet"
efter landsbymodellen.**

KORT 3.

Bydelsgrænser

Evt. Bydelsgrænse

Kvartergrænser

Nuv. Bydelsgrænser
som bortfalder med

Oversigt over antal indbyggere i Bispebjerg Bydel i 1997 :

Områdenavn	Kvartertal	Områdekvartererne	Bydelstal og områdetal.
Bispebjerg Bydel			37.593
Utterslev			5.000
"Bellahøj"	2.049	7.049	
Nuv. Nordvestkvarter			24.793
Opr del af NV-kvt.	6.716	6.716	
heraf Lygtekvarteret	(1.319)		
heraf Provstvejkkvarteret	(2.057)		
heraf Ørnevejkkvarteret	(3.340)		
Kvt, omk. Borup Alle (Nordvestvejen)		8.570	
"Pipfulgekvarteret"	6.677		
"Genforeningspladsen"	1.893		
"Bispebjergkvarteret" i NV.		11.400	
Bispebjergkvarteret		3.600	3.600
Emdrup		10.104	
Søborghuskvarteret	4.178		4.178
Lundhuskvarteret	5.926		
Heraf: "Ryparken"	(2,475)		
"Bispebjerg-Nordvest"		47.539	

Tabelforklaring:

Tallene er taget fra Københavns statistiske Årbog, men mange af tallene er skønnet ud fra denne, da de mindste tal man har i bogen er ud fra roder, og som er beliggende forskelligt fra delkvarterne.

Den første kolonne er delkvarterne, som talmæssigt som danner basis opgørelserne. Samtællingen af kolonne 2 er det område som Lokalhistorisk Forening, Bispebjerg betegner som bydelen naturlige område ud fra bydelsmæssige sammenhænge, som også er historisk. Derfor er brugt dobbeltnavnet Bispebjerg-Nordvest, også for at adskille begrebet fra det kommunale.. Kolonne 3 er den nuværende gældende bydel som kommunen har aftegnet det i kommuneplan 1997.

Bydel Bispebjergs Hovedområder.

(Bydelsonråder/bydelskvarterer).

Utterslev
Nordvestkvarteret
Bispebjergkvarteret
Emdrup

Utterslev Gadekær, kærmen i bydelskvarteret Utterslev.

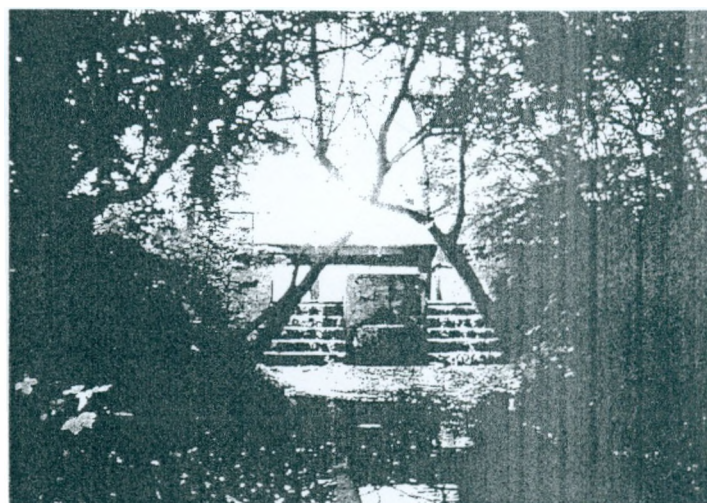
Engesie Plads
Bydelens indgangsplads fra Nørrebro også
Nordvestkvarteret.

Filosofvænget er bygget i 1951 som det sidste
boligbyggeri i Bispebjergkvarteret.
Tidligere var der kolonihaver.

Nøkkerosevej en af Emdrups store villaveje.

Utterslev Moses opstemningsværk til Søborghusrenden
der forbinder Mosen med Emdrup Sø
(kommunegrænsen til Gentofte).